

Nieuwsbrief meetnet libellen

Februari 2023

Beste teller,

Met de lente in het vooruitzicht begint het natuurlijk alweer te kriebelen. We kijken uit naar de eerste winterjuffers als straks de zon lekker gaat schijnen. In deze nieuwsbrief een paar verhalen van tellers over hun ervaringen vorig jaar, om alvast de smaak weer een beetje te pakken te krijgen.

Jubileum

Dit jaar is een bijzonder jaar voor De Vlinderstichting, want het is precies 40 jaar geleden dat we zijn opgericht. Dat vieren we het hele jaar door met allerlei activiteiten, elke maand in een andere provincie. Neem een kijkje op onze [jubileumpagina](#) om te zien wanneer we bij u in de buurt zijn. De eerstvolgende activiteit is onze Landelijke Vlinderdag, op zaterdag 4 maart in Wageningen. Van harte welkom!

Een terugblik naar de maand januari in Overijssel:

'Ik geniet er ook van om met andere vrijwilligers rond te lopen. Bijvoorbeeld met Silvio. Hij ziet zoveel andere dingen, heeft heel veel kennis én kan het goed overbrengen. Zo wil ik nog een keer op aarde terugkomen. Met zijn passie voor de natuur!'

Dirkje Stoltenborgh (80) is al 25 jaar vrijwilliger voor De Vlinderstichting. In ons jubileumjaar komt iedere maand een vrijwilliger (of vrijwilligers) aan het woord. Deze keer in Overijssel zijn dat Dirkje uit Ommen en Silvio uit Zwolle.

Waarom zijn zij vrijwilliger geworden?

Lees het verhaal van Silvio en Dirkje op [onze website](#).

Libellen tellen in het Litscherveld

Henk Dussel is in 2021 begonnen met het tellen van zijn route in het Litscherveld (Heerlen). Hij schrijft over zijn ervaringen en heeft ook opgemerkt hoe gemakkelijk ongewenste planten in de natuur gedumpt worden. Even niet opletten, één persoon die er al te gemakkelijk over denkt, en je kunt al een groot probleem hebben in je natuurgebied. Gelukkig heeft Henk er adequaat op gereageerd!

Ik heb in 2022 aanzienlijk meer libellen geteld dan het jaar daarvoor. Na de wateroverlast in 2021, waardoor een aantal weken niet kon worden geteld, was het de vraag wat voor invloed dit zou hebben. Dit keer sloeg de droogte hier en daar toe. Een stuk elzenbroekbos waar ik normaal veel houtpantserjuffers telde viel al snel droog. Maar er waren ook een aantal leuke verrassingen, zoals een eierlegend tandem kanaaljuffers, koraaljuffers en de gaffelwaterjuffer. En bij een ondiep kwelplasje hield zich ook enige tijd de zuidelijke oeverlibel op. Al met al heb ik 33 soorten waargenomen het afgelopen jaar, waaronder ook zwervers als de kleine tanglibel en de bosbeekjuffer. Het tellen van routes in een stukje stadsnatuur stelt je wel voor uitdagingen. Regelmatig moest ik de telling onderbreken door zwemmende honden. Van de andere kant is het ook leuk als je mensen wijst op een mooie soort als de weidebeekjuffer, ze zijn dan meteen verkocht.

Op 21 augustus 2022 was ik weer een keer libellen aan het tellen, toen ik een man met een plastic tas zag lopen. Ik zag vanaf enige afstand dat hij iets in het water gooide. Later zag ik pas dat hij waterplanten in het water had gegoooid. Ik heb gelijk een goede foto gemaakt, foto op Waarneming.nl, gezet met het verzoek zo snel mogelijk uitsluitsel te geven wat het was. Binnen een uur had ik antwoord, watersla, een invasieve exoot die binnen de kortste keren het leven in het water kan verstikken. Ik ging onmiddellijk met prikstok en vuilniszak naar het rietveld. Gelukkig waaide het die dag wat zodat de meeste planten naar de oever dreven. Na een boos bericht mijnerzijds op Facebook is een man met wie ik samen het gebied maandelijks opruim het restant gaan opruimen. Ik hoop dat nu alles weg is, maar het toont maar hoe alert je moet zijn.

Hoeveel soorten kun je op één dag zien?

Hielke Boomsma en Theo Admiraal hebben nu al twee jaar op rij een interessant experiment gedaan. In het gebied waar zij hun routes lopen, zijn in totaal door de jaren heen zo'n 35 soorten dagvlinders waargenomen. Zij vroegen zich af hoeveel soorten daarvan je op één dag kunt zien...

In het Noordhollands Duinreservaat tussen Wijk aan Zee en Egmond zijn door de jaren heen zo'n 35 soorten dagvlinders waargenomen, waarvan een aantal slechts éénmalig. Er zijn vroege vliegers, zoals het oranjetipje (van half april tot eind mei) en er zijn late vliegers, zoals de kommavlinder (van half juli tot eind augustus). Sommige soorten vliegen in meerdere generaties. De argusvlinder bijvoorbeeld vliegt van half mei tot half juni en vervolgens pas weer in augustus. Daarnaast zijn er soorten als de atalanta die je de hele periode kunt aantreffen (van half mei tot half oktober). Als laatste categorie heb je de dwaalgasten die sporadisch en zeker niet alle jaren worden gezien.

Wij, Hielke Boomsma en Theo Admiraal, zijn bijna elke dag in het duin te vinden. Naast vlinders hebben vogels en libellen onze speciale interesse. We zijn allebei vrijwilliger bij PWN en lopen elk een aantal vlinder- en libellenroutes. Wij waren benieuwd naar het aantal vlinders dat je op een dag kunt zien.

Het belangrijkste is om de goede dag te kiezen. Wij kiezen een dag waarop de laatste duinparelmoervlinders nog vliegen en waarop de kommavlinders beginnen te vliegen. Je komt dan uit op een dag rond midden juli. En natuurlijk moet het die dag minimaal 20 graden zijn en moet de zon het grootste deel van de dag schijnen.

In de weken voor de Grote Dag zijn we al bezig om in ons duingebied plekken te vinden waar we de zeldzamere soorten kunnen vinden. We proberen ook voor elke soort een back-upplek te hebben.

In 2021 kwamen we tot een totaal van 25 vlindersoorten. Dit jaar waren de verwachtingen niet hooggespannen. Het was door de droogte een slecht vlinderjaar. Van veel soorten vlogen er veel minder exemplaren dan in voorgaande jaren. We zouden al blij zijn als we het aantal van vorig jaar zouden evenaren.

Op 13 juli waren de weersvooruitzichten goed. Maar het was sprokkelen. Van veel soorten hadden we maar 1 of 2 exemplaren gedurende de hele dag. Maar alle soorten die we vorig jaar hadden, zagen we uiteindelijk dit jaar ook met de nodige moeite. In vergelijking met vorig jaar, zagen we nu ook een boomblauwtje op de route en geheel onverwacht wisten we ook een landkaartje binnen te koppen. Als klap op de vuurpijl werden we onderweg ingehaald door een oranje luzernevlinder. Dat bracht het dagtotaal op 28. Het was een leuke dag, waarin we maar liefst 50 km fietsend hebben afgelegd. Volgend jaar gaan we het zeker weer proberen.

Met 27 van de 35 dagvlinderssoorten erg succesvol. Zou het met libellen ook lukken om meer dan 75% van de soorten in een gebied op één dag te zien?

Transecttellingen

Doet u al mee met transecttellingen? Dit is een nieuwe manier van tellen voor iedereen die wel eens losse waarnemingen doorgeeft en dat op een zinnigere manier wil doen! Het komt dus niet in plaats van routetellingen, maar is een mooie aanvulling daarop. Transecttellingen kunnen altijd en overal en zo lang als u maar wilt. Gaat u een blokje om of een hele dag naar een natuurgebied, leg uw waarnemingen vast via een transecttelling! Door een complete telling te doen en deze als geheel op te slaan, verzamelt u onbewust veel meer informatie dan wanneer u dezelfde wandeling maakt en dezelfde waarnemingen elk apart als een losse waarneming opslaat. We weten dan bijvoorbeeld waar u wel hebt gelopen maar niks hebt gezien, en ook dat alle soorten die niet in de telling zitten ook daadwerkelijk niet door u gezien zijn.

Meedoen kan met twee apps: [LiveAtlas](#) en [ButterflyCount](#). Probeert u het eens? Elk lijstje telt!

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl. Op Facebook is de groep [Libellenmonitoring](#) actief, waar libellentellers (en andere libellenliefhebbers) ervaringen uitwisselen en vragen stellen aan elkaar. Welkom!

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Team Landelijk Meetprogramma Libellen
Gerdien Bos, Roy van Grunsven, Kim Huskens, José Kok
Tel.: 0317-467346
E-mail: meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetprogramma Libellen. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie 'Nieuwsbrief ontvangen' uit te vinken.

Sierlijke witsnuitlibel (foto: René Janssen)